

Puuduteallergia

Lääkärikirja Duodecim

30.3.2021

Ihotautien ja allergologian erikoislääkäri Maria Lönnrot



- Puuduteallergian oireet ja yleisyys
- Allergian tutkiminen
- Kirjallisuutta

Puuduteallergian oireet ja yleisyys

Allergia paikallispuudutteita kohtaan on harvinaista, joskin sitä epäillään usein.

Moni potilas epäilee olevansa allerginen pistosmuotoisille puudutteille ja saattaa pelätä saavansa pistospuudutteesta jopa henkeä uhkaavan voimakkaan allergisen reaktion. Yleensä allergiaepäily perustuu puudutuksen yhteydessä tai pian sen jälkeen koettuihin tuntemuksiin, kuten heikotukseen, pyöräytykseen tai pahoinvointiin. Oireet johtuvat kuitenkin valtaosin hoitotilanteeseen liittyvästä pelosta ja jännityksestä, joka voi olla täysin tiedostamatonta. Yleisoireita, kuten nokkosrokkoa tai anafylaksiaa, aiheuttava IgE-välitteinen allergia puuduteaineille on erittäin harvinaista: sen esiintyvyydeksi on arvioitu 0–1 % oiretapauksista.

Voide- tai liuosmuodossa käytettyjä pintapuudutteita kohtaan voi kehittyä viivästynyt kosketusallergia. Tätä esiintyy n. 5 %:lla puudutteiden käyttäjistä. Oireena on ihottuma, joka ilmaantuu yhden tai useamman päivän viiveellä voiteen käyttöalueelle ja lähiympäristöön. Tähän allergiamuotoon ei liity terveyttä uhkaavia yleisoireita.

Allergian tutkiminen

Allergologisiin tutkimuksiin voidaan ohjata sellaiset potilaat, joiden oirekuva viittaa todelliseen allergiaan: välittömässä allergiassa yleensä [nokkosihottuma](#), [angioedeema](#) tai [anafylaktinen reaktio](#) ja viivästyneessä allergiassa yleensä ihottuma puudutteen käyttöalueella. Myös potilaalle kehittynyt voimakas pelko kaikkia puudutusaineita kohtaan voi olla syy tutkimuksiin. Tutkimukset tehdään allergologiaan perehtyneen ihotautilääkärin toimesta.

Jos oirekuva viittaa välittömään allergiaan, tutkitaan puuduteallergiaa ensin ihotesteillä ([prick-testi](#) ja ihonsisäinen koe), ja jos näiden tulos ei viittaa allergiseen herkistymiseen, tehdään vielä altistustesti, jossa tavallisen puudutustilanteen kaltaisesti ruiskutetaan puudutusainetta ihon alle.

Jos oirekuva viittaa viivästyneeseen allergiaan, tutkitaan puuduteallergiaa [epikutaani- eli lapputestillä](#).

Aiemmat kirjoittajat: Ihotautien erikoislääkäri Matti Hannuksela

Artikkelin tunnus: dlk00478 (012.001)

© 2022 Kustannus Oy Duodecim